

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2022.26.5>

УДК 725

АДМІНІСТРАТИВНІ КОМПЛЕКСИ ЯК НАПРЯМ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Кононюк Юрій Володимирович¹, науковий керівник – Буравченко Сергій Григорович²

¹ Національний авіаційний університет, Київ Україна,
e-mail: adress@gmail.com, orcid: 0000-0003-0052-9353

² Кандидат архітектури, професор кафедри архітектури і просторового планування
Національного авіаційного університету, Київ, Україна
e-mail: buravch1@i.ua, orcid: 0000-0001-7862-0494

Анотація. **Мета** – визначення принципів архітектурно планувальної та функціональної організації будівель адміністративних комплексів територіальних громад (АКТГ).

У статті досліджується питання доцільності створення таких об'єктів як адміністративні комплекси з точки зору розвитку територіальних громад на основі наявного закордонного та вітчизняного досвіду.

Методологія. Використовувалися наступні методи: аналіз літературних джерел, аналіз закордонного та вітчизняного досвіду, метод соціального опитування, узагальнення та систематизація закордонних аналогічних об'єктів архітектури, виявлення факторів впливу на планувальну та функціональну організацію подібних будівель, адаптивний метод.

Результати. Проаналізовано сучасний стан досліджуваної проблеми. Встановлено поняттєво-термінологічний апарат дослідження. Визначено основні фактори впливу на архітектурно-планувальну та функціональну організацію Адміністративних комплексів. Виявлено особливості архітектурно-планувальної та функціональної організації Адміністративних комплексів. Розкрито доцільність у створенні Адміністративних комплексів ТГ, як шлях до розвитку територіальних громад.

Наукова новизна. Виявлено і охарактеризовано особливості архітектурно-планувальної та функціональної організації Адміністративних Комплексів Територіальних Громад. Вдосконалено методіку архітектурно-планувальної організації Адміністративних комплексів територіальних громад. Одержали подальший розвиток методи архітектурно-планувальної організації Адміністративних комплексів територіальних громад.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використанні при подальшому дослідженні теми та створенні нових адміністративних комплексів територіальних громад.

Ключові слова: архітектура; багатофункціональний громадський центр; адміністративний комплекс; територіальна громада; децентралізація; громадський простір; громадська споруда; планувальна організація; функціональна організація; двосторонній зв'язок з владою; адаптивність; багатофункціональність.

ВСТУП

Процес децентралізації України поділив значну територію країни на так звані об'єднані територіальні громади (ОТГ). Більшість населених пунктів таких громад являються селами або малими містами, інфраструктура яких не здатна надати всі послуги яких потребує населення нинішніх уже створених ТГ. Людям приходить виїздити у великі міста або обласні центри задля отримання різнопланових адміністративних послуг. Крім того децентралізація влади дала можливість громадам контролювати розвиток своїх територій але не дала достатніх умов для залучення населення до цих процесів. Тому з'являється необхідність у створенні повноцінних багатофункціональних адміністративних комплексів у центральних населених пунктах кожної територіальної громади що будуть слугувати місцем двостороннього контакту населення з місцевою владою.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведено аналіз попередніх досліджень як вітчизняних науковців так і закордонних.

Щодо вітчизняних досліджень розглядалися наукові праці: Е.Ф. Лухманова та Д.С. Горбунова [5]. В цій праці доводиться важливість багатофункціональності громадських споруд. Особливості функціонального зонування адміністративно-культурних закладів об'єднаних територіальних громад також проаналізував А.В. Обрізків [7]. В даній праці досліджено фактори впливу на об'ємно-планувальну та просторову структуру громадських споруд а також запропоновано типологію таких об'єктів за визначеними показниками. Також в роботі Голуба К.В. [1] розглянуто принципи формування складу приміщень в адміністративних будівлях. Обрізків А.В. [8] дослідив важливість багатофункціональних громадських центрів в центральних населених пунктах територіальних громад та планувальну і функціональну організацію таких об'єктів. У роботі Дерун Т. М., Кочерги О. П. [3] розглядаються особливості стратегічного планування територіальних громад з урахуванням цілей сталого розвитку. У навчальному посібнику Лінди С.М. [4] розглядаються основи проектування громадських будівель і споруд. В науковій праці Чижевської Л.О. [12] представлені удосконалені методи оцінки туристичного потенціалу територій Територіальних громад. А також проаналізовано наукові роботи Яценко В.О. [13, 14] де обґрунтовано необхідність формування локальних систем розселення територіальних громад як

елементів загальнодержавної системи розселення. Та основі аналізу містобудування як системного процесу, представлено відповідну класифікацію Територіальних громад.

Щодо закордонних досліджень розглядалися такі наукові праці На Hangwivhawe Rabali [17]. В цій праці досліджується як впливає створення багатофункціональних громадських центрів на комфорт життя населення на прикладі населених пунктів Південно-Африканської Республіки.

Також в дослідженні були використані досвід Німеччини, Нідерландів, Бельгії та Туреччини, в яких в різних формах розвивається електронний центри (телецентри).

МЕТА

Визначення та теоретичне обґрунтування ролі формування адміністративних комплексів у розвитку територіальних громад.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Кожен мешканець села чи міста має право на сучасну медицину й освіту, доступні та якісні адміністративні, комунальні, соціальні послуги, гарні дороги, чисті й освітлені вулиці. Але люди можуть впливати на якість цих послуг лише тоді, коли відповідальні за їх надання знаходяться близько. Найближчою до людей владою є органи місцевого самоврядування: сільські, селищні міські ради та їхні виконкоми. Отже саме вони повинні мати широкі повноваження і достатньо коштів, щоб бути спроможними вирішувати усі місцеві питання і нести за це відповідальність [6].

Для вирішення завдань демократизації управління в Україні відбувається децентралізація – передача повноважень та фінансів від державної влади якнайближче до людей – органам місцевого самоврядування [6].

Останнім часом все більшої актуальності набирає створення багатофункціональних споруд, що об'єднують функції розважального, спортивного та соціального характеру. Такі об'єкти сприяють створенню громадських просторів для різного роду відпочинку, дозвілля, громадських зібрань або культурно-просвітницької роботи [5].

В світі на сьогодні спостерігається тенденція збільшення популярності формату багатофункціональних комплексів. Очевидною перевагою багатофункціональних об'єктів являється поєднання різних або суміжних функцій в одному місці задля поліпшення комфортності їх використання споживачами та збільшення ефективності організації робочого процесу ро-

бітників. Також важливою перевагою інноваційних багатофункціональних комплексів є їх адаптація до змін умов середовища [10].

Тож підхід багатофункціональних просторів доцільно використовувати при проектуванні об'єктів різного функціонального призначення в тому числі управління, міського самоврядування та адміністративних послуг.

Існує Програма МРСС (Multi-purpose Community Center – Багатоцільовий громадський центр – далі БГЦ), вона була започаткована в світі у 1999 році як основний засіб комунікації та інформації з питань розвитку, а також для впровадження державних послуг у первинних сільських громадах. Це було зроблено з метою подолання історичних, соціальних та економічних факторів, які створювали труднощі для громадян щодо участі та доступу громадян до інформації та послуг, оскільки їм доводилося долати великі відстані, щоб отримати доступ до цих послуг [16].

У різних країнах МРСС відомі під різними назвами, але всі вони мають однакові основні функції. Colle та Roman у Benjamin (2001: 35) визначають понад 30 різних назв, що використовуються для таких центрів, і вони включають такі назви, як «... телекотеджі, багатоцільові громадські центри, громадські технологічні центри, цифрові клуби, громадські будинки, інфоцентри, телестудії, громадські центри доступу, електронні сільські ради, телехауси та телеселища». Вони використовуються для рекреаційних заходів, доступу до Інтернету, занять мистецтвом та ремеслами, освітніх програм для громад, зустрічей для соціальних і культурних досліджень. В інших випадках вони використовуються як місце комунікації населення з владою. У багатьох країнах, окрім Південної Африки, такі центри називаються багатоцільовими громадськими телецентрами (БГТ). Згідно з Nassali телецентр – це «громадське місце, де люди мають доступ до комп'ютерів, Інтернету та інших інформаційно-комунікаційних технологій, які дозволяють їм збирати, створювати, навчатися та передавати інформацію для соціального та економічного розвитку. ... телецентри надають можливість доступу та використання відповідних цифрових технологій для вирішення проблем з метою сприяння людському розвитку» [20].

Вперше телецентри були створені як навчальний експеримент у 1980-х роках у Скандинавії, а згодом були запроваджені в багатьох європейських країнах, Великобританії та США. Проект був спрямований на «комп'ютерні

та онлайніві застосування». Органом, якому було доручено реалізацію проекту, був Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ крило Організації Об'єднаних Націй).

В 1990-х роках МСЕ розпочав проект створення таких центрів у країнах, що розвиваються – Африці, Азії та Латинській Америці. До середини 1990-х років БГТ були створені вже в 24 країнах.

Багатоцільові громадські центри (БГЦ) – визначаються як центри, які мають щонайменше шість державних департаментів, які надають послуги людям, що живуть у складі територіальної громади. БГЦ також повинні мати доступ до технологій у вигляді інформаційно-технологічних центрів, таких як телецентру, або в інших формах.

Як універсальні, інтегровані центри розвитку громади, БГЦ заохочують участь громади та пропонують послуги, що відповідають потребам людей [16]. БГЦ є точками двостороннього зв'язку між владою та громадянами. Це центри, де громадяни можуть поділитися своїми поглядами на урядові програми, політику та діяльність уряду, а також доводити до відома уряду свої потреби в послугах [17].

БГЦ також можуть буди місцями, де відбуваються громадські заходи, такі як музичні концерти, збори, голосування, семінари та тренінги. Це також місця де представники уряду та обрані члени парламенту проводять дискусії з громадами. По суті, БГЦ – це пункти обслуговування, де урядові відомства національного, провінційного та місцевого рівнів пропонують свою інформацію та послуги. Однак, послуги відрізняються від центру до центру, залежно від потреб громад, в яких вони надаються [17].

БГЦ – це місце, де надається ряд послуг місцевими, обласними та національними органами влади, а також напівдержавними організаціями, громадськими організаціями та приватними особами. Кожен БГЦ відрізняється від інших. Деякі з них складаються з однієї будівлі з низкою послуг у різних кабінетах. Інші складаються з групи послуг у безпосередній близькості один від одного [17].

Багатофункціональні громадські центри допомагають людям, які в минулому не могли зв'язатися з органами влади, отримати інформацію та послуги.

Гнучкі, багатоцільові громадські простори. Вони є головним і найбільш відвідуваним центром тяжіння людей, кожним разом реагують на актуальну потребу громади.

Гнучкі, багатоцільові громадські простори з'єднують людей один з одним, з послугами, та заходами, що забезпечують самореалізацію людей [15].

Гнучкі громадські простори – це простори які пропонують безпечні місця, де люди можуть збиратися разом. Це простори які сприяють зміцненню зв'язку та згуртованості громади. Вони надають формальні та неформальні можливості для громадської активності і можуть використовуватися як окремими особами, так і групами або організаціями для різноманітних цілей [15].

В практиці можна виділити різні типи та масштаби громадського простору, наприклад, такі:

- кімната для зустрічей громади -як правило;
- громадський центр – місце, де люди зможуть збиратися разом для проведення соціальних заходів, освітніх занять, рекреаційних занять, розважальних заходів або для отримання одноразової допомоги.

- громадська будівля – багатофункціональні будівлі, які забезпечують простір та умови для проведення різноманітних місцевих заходів та громадських послуг;

- Громадський центр – великий об'єкт, що пропонує цілий ряд просторів, придатних для різних заходів, програм, послуг та заходів, спрямованих на соціальне, фізичного та емоційного благополуччя.

Як зазначають Ясмін та Парвін, «громадський центр (ГЦ) забезпечує простір для людей зі схожими інтересами, але часто різного соціального, релігійного та політичного походження, які приходять пограти, навчитися або попрацювати разом для особистого задоволення та/або покращення життя громади» [19]. Це місце, яке створюється для рівної та неупередженої участі для всіх членів громади. Тому це має бути будівля, яка враховує всіх учасників, їхні потреби та бажання.

Рис. 1 лише частково відображає проаналізовані нами будівлі територіальних громад, що побудовані в різних країнах.

Треба звернути увагу на деякі моделі громадського центру [15]:

- централізоване розташування закладів

- згруповані/спільно розташовані заклади

- гнучкі та багатоцільові простори
- адаптовані приміщення

- фінансово та екологічно стійкі об'єкти
- об'єкти, реалізовані через партнерство

- спільне розташування з відкритим простором.

Особлива роль у функціонуванні міських, селищних та сільських громад від-

дається громадським центрам. Вони відповідають за культурно-освітнє, політичне та громадське життя громади. Управління об'єднаними територіальними громадами здійснюється за рекомендаціями адміністрацією у такому складі:

- голова територіальної громади;
- 2-3 заступника голови територіальної громади;

- секретар ради територіальної громади;
- фінансове управління;

- відділ комунальної власності та земельних відносин;

- сектор з юридичних питань;
- відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього природного середовища та інфраструктури;

- відділ економічного розвитку, торгівлі та інвестицій;

- відділ містобудування, архітектури та капітального будівництва;

- служба містобудівного кадастру;
- загальний відділ;

- сектор організаційно-кадрової роботи;
- відділ ведення Державного реєстру виборців;

- центра надання адміністративних послуг;
- дозвільний центр;

- сектор з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення і території;

- архівний відділ;
- відділ освіти, молоді та спорту;

- відділ культури, туризму та з питань діяльності засобів масової інформації;
- управління соціального захисту населення та праці;

- служба у справах дітей, центр сім'ї та молоді, центр обліку бездомних осіб;
- відділ охорони здоров'я;

- старости територіальної громади у складі виконавчого комітету [8].

У будівлях доцільно передбачити додаткові функції, що забезпечували б населення послугами та сферами обслуговування. Це можуть бути заклади культурно-просвітницької діяльності, що представлені залами для навчання та конференцій, кімнатами для семінарів та воркшопів. Зали можуть бути з гнучким плануванням, виконані з мобільними перегородками для легкої трансформації у просторі.

Також з центром надання адміністративних послуг можливо передбачити банківські, поштові відділення, термінали та інші супутні послуги. Для селищ можуть бути розширені функції. Наприклад, через великий потік людей, будівля може включати громадське харчування.

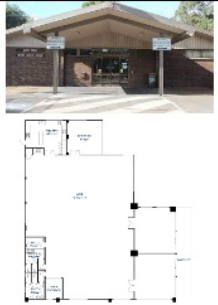
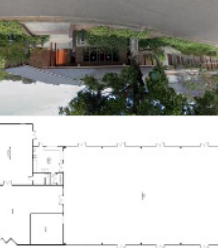

Don Moore Community Centre	Характеристика	Переваги	Недоліки
	<p>Місце знаходження: North Rocks Road and Farnell Avenue, Carlingford Площа : 1,600m² Тип: Хол, переговорні кімнати. Рівень об'єкту: Районний</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Гнучка, багатоцільова планувальна схема - Гарний стан будівлі - Доступність громадським транспортом - Якісний відкритий простір - Спільне розташування з іншими службами - Поєднання поколінь – послуги для різних вікових груп - Достатня кількість місць для паркування 	
North Rocks Senior Citizens Centre	Характеристика	Переваги	Недоліки
	<p>Місце знаходження: North Rocks Road and Farnell Avenue, Carlingford Площа : 601m² Тип: Хол Рівень об'єкту: Місцевий</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Доступ до відкритого простору - Придатність для різних груп населення - Доступність громадським транспортом - Спільне розташування з іншими послугами - Достатня кількість місць для паркування - Універсальний доступ 	<ul style="list-style-type: none"> - Погана візуальна презентабельність - Поганий стан будівлі
Roselea Community Centre	Характеристика	Переваги	Недоліки
	<p>Місце знаходження: 645-671 Pennant Hills Road, Besscroft Площа : 1,100m² Тип: Хол та конференц-зал Рівень об'єкту: Районний</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Відносно новий об'єкт - Гнучкі, багатоцільові простори для оренди - Якісний відкритий простір - Стан будівлі - Універсальний доступ - Достатня кількість місць для паркування - Пішохідний та велосипедний доступ 	<ul style="list-style-type: none"> - Погана інтеграція з іншими службами - Не укомплектований персоналом - Велика зала не використовується в повному обсязі
Newington Community Centre	Характеристика	Переваги	Недоліки
	<p>Місце знаходження: Corner of Avenue of Europe and Avenue of Asia, Newington Площа : 485m² Тип: Хол та конференц-зал Рівень об'єкту: Місцевий</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стан будівлі - Інтегрований з іншими службами - Універсальна доступність - Громадський транспорт, пішохідний та велосипедний доступ - Гнучкий, багатоцільовий простір - Повноцінне використання 	<ul style="list-style-type: none"> - Обмежене бібліотечне обслуговування - Погана візуальна видимість - Потреба в кондиціонері, модернізації
Ermington Community Centre	Характеристика	Переваги	Недоліки
	<p>Місце знаходження: 8 River Road, Ermington Площа : 700m² Тип: Хол та конференц-зал Рівень об'єкту: Районний</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Інтеграція з іншими службами, включаючи бібліотеку Ермінгтона - Достатньо паркомісць - Гнучкий, багатоцільовий простір для різних видів діяльності - Універсальний доступ - Пішохідний та велосипедний доступ 	<ul style="list-style-type: none"> - Погана візуальна помітність - Поганий стан будівлі - Неповне використання

Рис. 1. Порівняльний аналіз багатофункціональних центрів громад

Наявність площі для громадських зборів та різних заходів є дуже важливою. Це забезпечить безпосередню комунікацію насе-

лення з керівними кадрами громади та сприятиме вирішенню питань, що стосуються обох сторін [8].

Важливість Адміністративних комплексів територіальних громад (АКТГ). Як довело узагальнення досвіду об'єкти подібного спрямування існують в різних країнах світу досить давно. Але слід враховувати той факт що майже кожна з таких будівель може відрізнятися за функціями та метою створення від інших. Безперечно всі вони мають і спільні ознаки, на самперед такі як надання та отримання соціальних послуг а також наявність приміщень для зустрічей та виступів. Але перелік інших функцій які для кожного об'єкту можуть бути навіть основними а не другорядними може сильно відрізнятися. Залежить це від ряду факторів, та в першу чергу від потреб населення.

Назв у таких об'єктів чимало. В даному дослідженні, яке проводиться на прикладі Миргородської ТГ, пропонується назва «Адміністративний комплекс територіальної громади», далі – АКТГ. Пояснюється це тим що основною функцією буде адміністративна та управлінська, а соціальна та громадська все ж таки можна вважати додатковою.

АКТГ – це , комплекс який надає інформаційні, адміністративні послуги та послуги з розвитку громади, що мають вирішальне значення для покращення життя більшості населення України. Ідея створення адміністративних комплексів полягає в тому, «щоб наблизити послуги, які надаються органами державної влади, до людей, надати громаді можливість спілкуватися з владою» [17].

З метою подальшого вивчення актуальності та потреби в адміністративних комплексах в центрі Миргородської територіальної громади було проведено анонімне опитування жителів ТГ щодо їхньої думки про потребу та структури такого об'єкту.

Аудиторія опитування складалася з мешканців міста Миргород а також відвідувачів з різних населених пунктів що входять в Миргородську територіальну громаду, віком від 20 до 60 років, працюючих та пенсіонерів. Майже всі опитувані часто користуються центром адміністративних послуг та іншими адміністративними об'єктами.

Запитання що ставилися стосувалися необхідності утворення адміністративного або адміністративно-культурного комплексу в центрі ТГ місті Миргород, а також його функціоналу.

Щодо додаткової культурної функції більшість голосів була негативною, обґрунтовано це було тим що в місті Миргороді розташована велика рекреаційна зона яка являє собою гарний курорт, також у місті є декілька музеїв мистецького спрямування та інші культурно розважальні об'єкти. Не виключено що

в центрах інших ТГ культурна функція в такій будівлі буде потрібна або навіть необхідна.

Щодо самої необхідності в об'єкті то більшість голосів були позитивними. Було прорахована статистика яка показала що 100% жителів інших населених пунктів були за створення такого комплексу. В свою чергу 70% жителів міста Миргород були за та 10% проти та 20% зайняли нейтральну позицію.

Тож в результаті можна з упевненістю сказати що такий об'єкт необхідний і принесе користь розвитку громади.

В результаті проведених досліджень розроблено рекомендації щодо проектування Адміністративного комплексу територіальної громади.

Адміністративні будівлі відіграють важливу та ключову роль у багатьох життєво-важливих галузях, оскільки вони служать громаді, тому вони потребують особливої уваги з точки зору дизайну, вимог безпеки та забезпечення безпеки.

До основних функцій адміністративного комплексу територіальної громади належить: адміністративна, соціальна, громадська, управлінська.

Залежно від кількості населення можуть додаватися другорядні, додаткові функції. Це характерно для великих міст або районних центрів. Назвою такого об'єкту з додатковими функціями може бути адміністративно культурний центр в них можуть бути присутні такі зони як: рекреаційна, спортивна, громадського харчування. Наприклад громадський центр у м. Лондон. Велика Британія [7].

Подібні адміністративні можуть мати такі варіанти об'ємно-планувальної структури (рис. 2).

Для будівлі яка функціонуватиме як адміністративний центр громади та включатиме адміністративні, соціальні та управлінські функції підійде тип окремо розташованих споруд. Це дасть змогу розмістити площу для зібрань громадян та виступів, а також інші зони у разі наявності додаткових функцій, наприклад рекреаційна або спортивна зона [7].

Для будівлі яка функціонуватиме як адміністративний центр громади та включатиме адміністративні, соціальні та управлінські функції підійде тип окремо розташованих споруд. Це дасть змогу розмістити площу для зібрань громадян та виступів, а також інші зони у разі наявності додаткових функцій, наприклад рекреаційна або спортивна зона [7]. Запропоновані схеми розміщення АКТГ в забудові (рис. 3).

В залежності від кількості функцій, кількості населення та інших чинників такі комплекси можуть мати різну об'ємно просторову структуру (рис. 4).

Результати регіонального аналізу.

На основі існуючих праць та нормативних документів було виявлено низку обов'язкових відділів таких об'єктів. Не галузеві функціональні відділи адміністрації комплексу що повинні бути включені: бухгалтерія, відділ кадрів, відділ заробітної плати, планувальний відділ. Приміщення адміністрації комплексу: Загальний відділ управління справами, канцелярія, експедиція, архів, серверна, копії-центр [9]. Також обов'язковим приміщенням є конференц-зала, залежно від функцій та об'єму комплексу їх може бути декілька. Бажане розміщення – на поверсі з адміністрацією комплексу. Приміщення цивільного захисту має бути поряд з функціональним ядром. До обов'язкових приміщень додаткового призначення входять: службовий гараж (якщо не поєднаний з паркінгом для відвідувачів), охоронні системи (відділ охорони на вході), медпункт, та технічні приміщення. Склад приміщень обслуговуючого призначення визначається завданням на проектування. При підготовці цього складу приміщень важливо враховувати список обов'язкових зазначених в нормативній документації наявність або відсутність таких в населеному пункті та потребу в зміні розташування наявних [1]. До обов'язкових соціальних приміщень відносяться: кафе, багатфункціональна зала, зона очікування...

При розробці планувальної організації бажано створити умови для можливого трансформування планувальної системи, це надасть їй багатфункціональності та гнучкості [9].

Вибір місця розташування.

Миргородський АКТГ повинен знаходитися, в центральному населеному пункті ТГ так як за показниками там проживає більшість населення громади. Щодо вибору ділянки, то бажано розташовувати в центрі міста або села [17].

Інші факторами, що визначають місце розташування, є:

Доступність та центральність. Наявність інфраструктури, такої як електрика, телекомунікації, водопостачання та дороги. АКТГ може бути розташований на спільній території з ЦНАП або включати його в свій склад [17].

Особливості планувального рішення Миргородського АКТГ.

Ядром Адміністративного комплексу стане великий зал. Це приміщення міститиме мобільні перегородки для полегшення створення декількох менших кімнат та будь якої трансформації за потребою. Це дозволить декільком групам зустрічатися одночасно, створюючи ще більш доступний громадський простір. Це центр, який буде використовуватися для всіх вікових груп, і тому повинен мати різні можливості для цього, такі як: доступність для людей з обмеженими можливос-

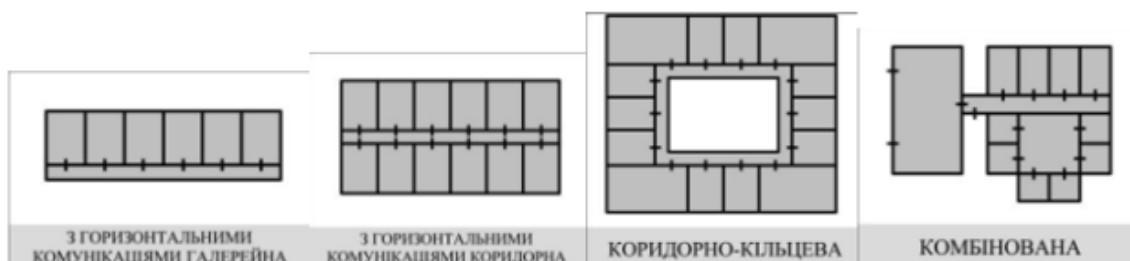

Рис. 2. ОБ'ємно-планувальні типи будівель

Рис. 3. Класифікація будівель за розташуванням у забудові

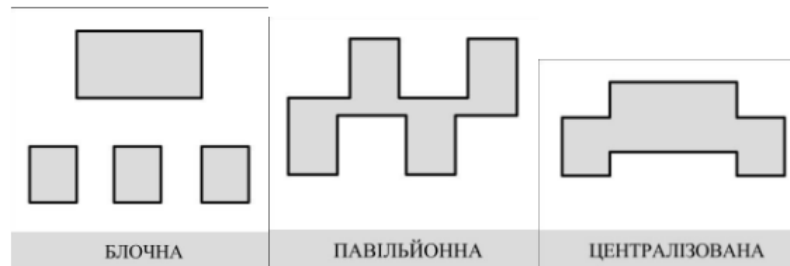

Рис. 4. Типи об'ємно-просторових структур громадських центрів

тями, технологічна підтримка (бездротовий Інтернет, проектори, звукова система, телевізор тощо) [19].

Планувальна схема комплексу буде спрямована на ідеальне поєднання таких основних функцій як соціальна, адміністративна, громадська. На інших поверхах планується розмістити приміщення для державних департаментів та органів влади, для надання відповідних послуг населенню ТГ.

Комплекс стане приємним місцем для зустрічей та проведення заходів а також місцем контакту громадян з владою.

ВИСНОВКИ

В більшості країн що розвиваються АКТГ (які частіше всього мають назву Багатоцільовий громадський центр, далі БГЦ), створенні для надання соціальної допомоги та доступу до інфопростору. В свою чергу в розвинутих країнах в Європі, Азії та США такі будівлі виступають місцем зв'язку населення з владою.

В Україні за урахуванням реформи децентралізації та Територіальних громад з їх власними центральними населеними пунктами, пропонується створення осередків місцевого самоврядування в поєднанні з соціальними, адміністративними та громадськими

функціями. Вони будуть являти собою Адміністративні комплекси територіальної громади (АКТГ). Основними функціями АКТГ – зосередження органів місцевого самоврядування та забезпечення місця двостороннього зв'язку громади з владою.

Створення інноваційних адміністративних комплексів в центрах ТГ є кроком до розвитку Територіальних громад. В залежності від розміру території та кількості мешканців може бути створена комплексна система або окремий центр обслуговування та управління. Такі комплекси можуть включати додаткові громадські функції.

Обов'язкові функції які повинен включати в себе такий об'єкт: адміністративна, соціальна, громадська та управлінська.

В результаті цього дослідження пропонується будь-якій організації, яка розглядає можливість будівництва громадського центру, взяти до уваги думки та почуття громади. Мета полягає в тому, щоб забезпечити можливість для громади досягти успіху в різних видах використання будівлі, для того, щоб будівля стала чимось набагато більшим, ніж простір і стіни, щоб вона могла бути місцем для окремих осіб, груп і громад, щоб громадяни могли навчатися, зростати разом і знаходити користь у проведенні часу один з одним.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Голуб К.В. Досвід формування адміністративних будівель в Україні : архітектура будівель і споруд : архітектурний вісник КНУБА. 393.
- [2] Державна концепція сталого розвитку населених пунктів України : Закон України : Концепція сталого розвитку населених пунктів, затверджена Постановою Верховної ради від 24.12.99. Вип. 1359-XIV.
- [3] Дерун Т. М., Кочерга О. П. Цілі сталого розвитку в системі стратегічного планування розвитку територіальних громад : Державне управління: удосконалення та розвиток: 2019.
- [4] Лінда С.М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд : Навч. посібник. – Львів :

REFERENCES

- [1] Golub K.V. (2016) Dosvid formuvannya administrativnih budivel v Ukraini [Experience of formation of administrative buildings in Ukraine]: arhitek-tura budivel i sporud : arhitekturnij vis-nik knuba : 393-408. [In Ukrainian]
- [2] Derzhavna koncepciya stalogo roz-vitku naselenih punktiv Ukraini (1999): Zakon Ukraini : Koncepciya stalogo rozvitku nase-lenih punktiv, zatverdzhena Postanovoyu Verhovnoyi radi vid 24.12.99. Vip. 1359-HIV.[State concept of sustainable development of settlements of Ukraine: Law of Ukraine: The concept of sustainable development of settlements, approved by the Verkhovna Rada Resolution of 24.12.99] .[In Ukrainian]
- [3] Derun T. M., Kocherga O. P. (2019) Cili stalogo rozvitku v sistemi strategichnogo planuvannya rozvitku teritorialnih gromad [Sustainable development goals in the system of strategic planning of territorial communities development]: Derzhavne upravlinnya: udoskonallennya ta rozvitok. 2019 [In Ukrainian]

Видавництво Національного Університету «Львівська політехніка» : 2010. 608.

[5] Лухманова Е.А., Горбунов Д.С. Принципы формирования Административно-досуговых общественных центров : Экопозитивная архитектурно-градостроительная среда : Потенциал интеллектуально одаренной молодежи – развитию науки и образования : 2017. С. 283.

[6] Навіщо децентралізація? [Електронний ресурс] / – URL: <https://decentralization.gov.ua/about>

[7] Обрізків А.В. Особливості функціонального зонування Адміністративно-культурних закладів Об'єднаних Територіальних Громад : Сучасні проблеми архітектури та містобудування : Випуск 45. 2016. С. 374.

[8] Обрізків А.В. Поліфункціональні громадські будівлі центрів Об'єднаних Територіальних Громад : Сучасні проблеми архітектури та містобудування : Випуск 49. 2017. С. 459.

[9] Перевалова В.В. Функціональна організація Адміністративно-представницького центру урядового комплексу в умовах України : Сучасні проблеми архітектури та містобудування : Випуск 22. 2009. С. 424.

[10] Пригоржин И., Стенгурс И. Порядок из хаоса. М. : Прогресс, Лондон, 1984.

[11] Призначення і класифікація громадських будівель. Особливості проектування громадських будівель. [Електронний ресурс] / – URL: <http://um.co.ua/8/8-2/8-221405.html>

[12] Чижевська Л.О. Науково-методичні засади визначення туристично-рекреаційного потенціалу об'єднаних територіальних громад та їх практична реалізація в проектах просторового планування : Теорія та практика дизайну. Вип. 22. 2021. С. 154.

[13] Яценко В.О. Класифікація Територіальних Громад за системністю функціонально-структурних елементів : Сучасні проблеми архітектури та містобудування : Випуск 49. 2017. С. 380.

[14] Яценко В.О. Містобудівні основи розвитку локальних систем розселення об'єднаних територіальних громад : дисертація на здобуття наукового ступеня доктора архітектури.

[15] Community Space Network. Multipurpose community centres, meeting rooms, halls and hubs : Community Infrastructure Strategy: City of Parramatta, 2020.

[16] DPSA Service Delivery Review. (2004). [Електронний ресурс] / – URL: https://www.dpsa.gov.za/dpsa2g/documents/service_delivery_review/SDR_Vol3_Ed_2_complete.pdf

[17] Hahangwivhawe Rabali, Hons B.A. The role of multi-purpose community centre (MPCC) service and information providers towards improving quality of

Community life -a case of Sebokeng: North-West University (Vaal Campus), 2005.

[18] Multi-purpose community centre [Електронний ресурс] / – URL: <https://innovationinpolitics.eu/showroom/project/multi-purpose-community-centre>

[19] Sheryl Tubbs Designing A Complete Community Center: Responsive Design in a Rural Setting : SIT Graduate Institute/SIT Study Abroad SIT Digital Collections : Spring 5 -2012.

[4] Linda S.M.(2010)Arhitekturne projektuvannya gromadskih budivel i sporud : Navch. Posibnik [Architectural design of public buildings and structures: Study guide.]. – Lviv : Vidavnicтво Naci-onalnogo Universitetu «Lvivska politehnika» : 2010. S. 608 [In Ukrainian]

[5] Luhmanova E.A., Gorbunov D.S.(2017) Principy formirovaniya Administrativno-dosugovyh obshchestvennyh centrov : Ekopo-zitivnaya arhitekturno-gradostroitelnaya sreda [Principles of formation of administrative and leisure public centers: Ecopositive architectural and urban environ]: Potencial intelektualno oda-rennoj molodezhi – razvitiyu nauki i obra-zovaniya : 283 [In Ukrainian]

[6] Navisho decentralizaciya?(2018) [Why decentralization?] [Elekt-ronnij resurs] /URL: <https://decentralization.gov.ua/about>. [In Ukrainian]

[7] Obrizkiv A.V. (2016)Osoblivosti funkcion-alnogo zonuвання Administrativno-kulturnih zakladiv Ob'yednanih Teritoria-lnih Gromad : [Features of functional zoning of administrative and cultural institutions of the United Territorial Communities] Suchasni problemi arhitektu-ri ta mistobuduvannya : Vipusk 45. : 374. .[In Ukrainian]

[8] Obrizkiv A.V.(2017) Polifunkcionalni gromadski budivli centriv Ob'yednanih Teri-torialnih Gromad() [Multifunctional public buildings of the centers of the United Territorial Communities]: Suchasni problemi arhi-tekturi ta mistobuduvannya : Vipusk 49. 459. .[In Ukrainian]

[9] Perevalova V.V. (2009) Funkcionalna organizaciya Administrativno-predstavnic'kogo centru uрядovogo kom-pleksu v umovah Ukrayini [Functional organization of the administrative and representative center of the governmental complex in the conditions of Ukraine]: Suchasni proble-mi arhitekturi ta mistobuduvannya : Vipusk 22. : 424. .[In Ukrainian]

[10] Prigorzhin I., Stengurs I. (1984) Poryadok iz haosa [Order out of chaos] M. : Progress, London .[In Russian]

[11] Priznachennya i klasifikaciya gro-madskih budivel. (2021) [Purpose and classification of public buildings] Osoblivosti proektu-vannya gromadskih

[12] Chizhevska L.O. (2021) Naukovo-metodichni zasadi viznachennya turistichno-rekreacijnogo potencialu ob'yednanih teri-torialnih gromad ta yih praktichna realiza-ciya v proektah prostорового planuvannya [Scientific and methodological principles of determining the tourist and recreational potential of united territorial communities and their practical implementation in spatial planning projects]: Teoriya ta praktika dizajnu. Vip. 22.2021. 154. [In Ukrainian]

[13] Yacenko V.O. (2017) Klasifikaciya Teri-torialnih Gromad za sistemnistyu funkcion-alno-strukturnih elementiv: Suchasni problemi arhitekturi ta mistobuduvannya : Vipusk 49. 380. [In Ukrainian]

[14] Yacenko V.O. Mistobudivni osnovi rozvitku lokalnih sistem rozselennya ob'yednanih teritorialnih gromad [Classification of Territorial Communities by the systematicity of functional and structural elements] (2021): Diser-taciya na zdobuttya naukovogo stupenya dokto-ra arhitekturi. [In Ukrainian]

[15] Community Space Network. Multipurpose community centres, meeting rooms, halls and hubs (2020): Community Infrastructure Strategy: City of Parramatta [In English]

[16] DPSA Service Delivery Review. (2004). [Elektronnij resurs]. URL: https://www.dpsa.gov.za/dpsa2g/documents/service_delivery_review/SDR_Vol3_Ed_2_complete.pdf. [In English]

[17] Hahangwivhawe Rabali, Hons B.A.(2005) The role of multi-purpose community centre (MPCC) service and information providers towards improving quality of Community life -a case of Sebokeng: North-West University (Vaal Campus). [In English]

[18] Multi-purpose community centre [Elektronnij resurs] / – URL: <https://innovationinpolitics.eu/showroom/project/multi-purpose-community-centre> .[In English]

[20] Zwelibanzi Mpehle Multipurpose Community Centres as the Primary Vehicle in Service Delivery: Trends and Challenges : university of Kwazulu-natal : Supervisor: Dr. P. Pillay, 2010.budivel. [Elektronnij resurs]. URL: <http://um.co.ua/8/8-2/8-221405.html>. [In Ukrainian]

[19] Sheryl Tubbs 2012 ( ) Designing A Complete Community Center: Responsive Design in a Rural Setting : SIT Graduate Institute/SIT Study Abroad SIT Digital Collections : Spring. [In English]

[20] Zwelibanzi Mpehle (2010) Multipurpose Community Centres as the Primary Vehicle in Service Delivery: Trends and Challenges : university of Kwazulu-natal : Supervisor: Dr. P. Pilla. [In English]

ABSTRACT

Kononiuk Y., Buravchenko S. Administrative complexes as a direction in the development of territorial communities.

The purpose is to determine the principles of architectural planning and functional organization of buildings of administrative complexes of territorial communities (ACTC).

The article investigates the expediency of creating such objects as administrative complexes from the point of view of the development of territorial communities on the basis of existing foreign and domestic experience.

Methodology. The following methods were used: analysis of literature sources, analysis of foreign and domestic experience, method of social survey, generalization and systematization of foreign similar objects of architecture, identification of factors influencing the planning and functional organization of such buildings, adaptive method.

Results. The current state of the studied problem is analyzed. The conceptual and terminological apparatus of the study is updated. The main factors of influence on the architectural and planning and functional organization of administrative complexes are determined. The features of the architectural, planning and functional organization of administrative complexes are revealed. The expediency of creating administrative complexes of TG as a way to the development of territorial communities is revealed.

Scientific novelty. The features of the architectural, planning and functional organization of the Administrative Complexes of Territorial Communities are revealed and characterized. The methodology of architectural and planning organization of Administrative Complexes of Territorial Communities has been improved. The methods of architectural and planning organization of Administrative Complexes of Territorial Communities were further developed.

Practical significance. The results of the study can be used in further research of the topic and the creation of new administrative complexes of territorial communities.

Keywords: architecture; multifunctional community center; administrative complex; territorial community; decentralization; public space; public building; planning organization; functional organization; two-way communication with the authorities; adaptability; multifunctionality.

AUTHOR'S NOTE:

Kononiuk Yuriy, National Aviation University, Kyiv, Ukraine, e-mail: adress@gmail.com, orcid: 0000-0003-0052-9353

Buravchenko Serhij, Candidate of Architecture, Professor of the Department of Architecture and Spatial Planning of National Aviation University, Kyiv, Ukraine, e-mail: buravch1@i.ua, orcid: 0000-0001-7862-0494

Стаття подана до редакції 19.11.2022 р.

Стаття прийнята до друку 28.11.2022 р.